יו"ל ע"י קהילת **שבתי בבית ד'** • בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי **גמליאל הכהן רבינוביץ** שליט"א

טיב הקהילה

פרשת
וירא
כ' חשון
תשפ"ז

859

טיב המערכת

וימהר אברהם.

המשנה באבות אומרת: 'יהודה בן תימא אומר, הוי עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים', ואפשר לומר שזהו מושג בסיסי בקיום התורה והמצוות, כמו שהארכנו כאן כמה פעמים, שאדם המזדרז לקיים את המצוות בזמנם ובהידור הריהו מראה שמקיים את המצוות מתוך אהבה, כי זאת כל ילד יכול להבין ששום בר דעת לא ירוץ לקראת דבר שאינו אוהב, אבל כשמגיע דוד חשוב מארץ רחוקה, או אורח רם מעלה, אנחנו מזדרזים לקראתו, כך גם לאירועים שאנחנו מתרגשים לקראתם אנחנו מזדרזים להיות מוכנים ולהגיע בזמן.

אברהם אבינו יושב בפתח האוהל ביום השלישי למילתו ומחכה לאורחים שמשום מה דווקא היום אינם באים, ובשהוא רואה עוברי אורח מתארת לנו התורה את התנהגותו המיוחדת: 'וירא וירץ לקראתם', וכשהם מסכימים לסור אליו: 'וימהר אברהם האוהלה אל שרה, ויאמר מהרי'.. 'ואל הבקר רץ אברהם.. ויתן אל הנער וימהר לעשות אותו', כל כך הרבה לשונות של זירוז ומהירות, עד שנדמה שאין עוד בכל התורה במשפט כזה קצר כל כך הרבה לשונות של זריזות, וזאת עלינו לזכור: כי אברהם אבינו היה באותו יום חולה וחלש, ולא סתם הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, זה היה ממש לטובתו, אבל הוא כלל לא התחשב בכל זה, ולמרות זקנתו וחולשתו, הזדרז לעשות את כל הדברים מתוך ריצה וזריזות יתרה.

כולנו מתרגשים כשמגיעים זמנים מיוחדים כמו חנוכה, ואנחנו מתכוננים בדחילו ורחימו לקיום המצוות המיוחדות, אבל אברהם אבינו מלמד אותנו כאן שלא רק לקראת מצוות נדירות צריכים להתרגש ולרוץ, אלא אפילו אם אתה בן מאה וכל ימיך אתה מקיים מצוות הכנסת אורחים בהידור, ועכשיו מגיעה שוב אותה מצווה, ואפילו שאתה חולה וחלוש, עליך לעשות את המצווה באותה זריזות והתלהבות כמו מצווה נדירה, אבל איך מגיעים לזה? התשובה נמצאת בדברי התנא: 'לעשות רצון אביך שבשמים', בכל מצווה ומעשה נזכיר לעצמנו שבכך אנחנו עושים רצון אבינו שבשמים, ואז נוכל לעוף כנשר ולרוץ כצבי כדי לעשות רצונו יתברך.

(ע"פ: 'טיב התורה' – וירא)

טיב הפרשה

הנה רש"י מספר לנו דברים כהווייתם – כך הייתה דרכו של אברהם אבינו, האכיל והשקה את הבריות, ולאחר מכן ביקש מהם להודות למי שהמזון שלו הוא הקב"ה. אמנם כשמעיינים בעומק הכוונה של אברהם אבינו, יכולים הדברים להאיר דרכנו בעבודת הבורא.

ובתחילה נביא את תוכן דבריו של הגה"ק בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע (פרשת לך לך), שהקשה על כך שאברהם לא החשיב את אליעזר עבדו כבן, ואמר להקב"ה (לעיל טו, ג): 'הן לי לא נתתה זרע', הרי שנינו (סנהדרין יט:) ש'כל המלמד את בן חֲבֵרוֹ תורה כאילו ילדו', ועל תיבת 'דמשק' דרשו בגמרא (יומא כח:) שהוא נוטריקון **'דולה ומשקה** מתורת רבו לאחרים', ולכאורה הכוונה שאליעזר היה תלמיד מובהק לאברהם עד שהיה ביכולתו גם להפיץ את תורת רבו לאחרים, ואם כן שפיר נחשב כאילו אברהם ילדו, ויש זרע לאברהם.

ותירץ שהתואר 'תלמיד' אינו ראוי אלא לזה העומד על דעת רבו ומבין את עומק כוונותיו בכל הנהגותיו, ומתוך כך יכול לחדש דרך חדשה בעבודת הבורא; כלומר, מאחר שמבין את עומק הליכותיו של רבו, הוא גם מבין באילו מצבים ראויות הליכות אלו להיעשות, ובאילו מצבים צריכים לעובדו בדרכים אחרות. תלמיד זה, היורד לסוף דעתו של רבו, נחשב ל'תלמיד הגון' כי לא יבוא לידי מכשול על ידי הליכותיו של רבו. מה שאין כן בתלמיד שאינו יורד לסוף דעתו של רבו, שעלול להיכשל על ידן, כיוון שיילך בעקבות רבו בכל מצב, גם בזמנים שאין הליכות אלו רצויות.

לאור יסוד זה מסביר הרה"ק משינאווא זי"ע, שאליעזר לא זכה לרדת לעומק דעתו של אברהם, ומה שאמרו חז"ל שהיה 'דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים' רצונם לומר שכמו שראה אצל רבו כך היה עושה, בלא דעת וכוונה, וכך גם לימד לאחרים לעשות, ולכן לא התרצה אברהם בתלמיד שכמותו שיהיה נחשב כבן, ושפיר טען לפני הקב"ה 'הן לי לא נתת זרע', כי אין זה בגדר בן. ומובן גם הלשון שהשיבו הקב"ה 'לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך' כי לכאורה הכפיל את דבריו, כי מאחר שאמר לו 'לא יירשך זה' כבר הבין אברהם שיזכה לבן, ולמה הוסיף 'כי אם אשר יצא ממעיך', אמנם לפי ההסבר הנ"ל בדברי אברהם יש לומר שהשיבו הקב"ה שאותו בן שייוולד לו יהיה גם תלמיד הגון, ויבין ג"כ עומק פנימיות עבודתו, וזהו 'אשר יֵצֵא **ממעיך**' מלשון **'פנימיות'** – שיציאתו לעבוד את ה', תהיה מתוך השגה פנימית. ושפיר מובן לפי זה למה לא הלך יצחק בעקבות אביו ולא עבד את השי"ת במידת ה'חסד' כי אם ב'גבורה', היה זה מפני שראה שהשתנו המצבים, והבין שלאור המצב הנוכחי היה גם אברהם עובד את ה' ב'גבורה' עכתו"ד.

בכל דרכיך דעהו

אלו הדברים יש להם סעד ממאמרו של רש"י שלפנינו, בו נאמר שאברהם עבד את בוראו במידת ה'חסד' – הוא היטיב לבריות בזה שהאכיל והשקה אותם; אמנם מסוף דבריו רואים שלא הייתה פעולת ה'חסד' תכלית לעצמה, היתה גם נקודה פנימית לפעולה זו, והיא לגייר גרים ולהכניסם תחת כנפי השכינה, כמו שאמרו חכמים (סנהדרין קג:) 'גדולה לגימה שמקרבת את הלבבות'. ועל כן, אחר שסעדו אצלו ובאו להודות לו, היה ביכולתו לשבר את אוזנם שלא משלו אכלו, ועליהם להודות להקב"ה שמשלו אכלו, ואז היה לבם פתוח וְהֵטִיבוּ אוזניהם לדברי אברהם שביאר לפניהם שיש מנהיג לבירה.

זו הייתה העבודה הרצויה בימי אברהם; כשהבריות לא ידעו עדיין שיש בורא עולם, היו צריכים לקרבם בעבודת החסד והאהבה, אולם אחר שידיעה זו כבר הייתה חדורה בכל הגרים שגייר אברהם, כבר היו צריכים להרגילם אל העבודה שתחילתה 'יראה', וזו הייתה עבודתו של יצחק במידת ה'גבורה'. והנה ידוע מהספרים הקדושים שכל יראה מולידה באדם בחינה יתירה של אהבה, וכל אהבה מולידה בחינה יתירה של יראה. ושפיר מובן ג"כ עניין מידתו של יעקב, היא מידת ה'תפארת', שהייתה מיזוג של 'חסד' ו'גבורה' – 'אהבה ויראה'; כי אחר שהשריש יצחק את מידת הגבורה בעובדי ה', המשיך יעקב ללמדם איך משתמשים בשתי מידות אלו יחדיו, כי לפעמים צריכים לזו ולפעמים לזו, שכן שתי מידות אלו הן הסולם לקרבת אלוקים.

הכלל היוצא מהאמור הוא שכל מידה נבונה צריכה שיקול דעת מתי ראוי לנהוג בה ומתי לא, כי העיקר צריך להיות הרצון לעשות נחת רוח לבורא ב"ה, וכשזהו אכן הרצון, ניתן לשקול אם זוהי השעה הרצויה לפעולה זו אם לאו.

וַיִּטַּע אֶשֶׁל בִּבְאֵר שָׁבַע וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם ה' אֵ-ל עוֹלָם: (כא, לג)

ופירש"י: **ויקרא שם וגו'** - על ידי אותו אשל נקרא שמו של הקב"ה אלוה לכל העולם. לאחר שאוכלים ושותים אומר להם ברכו למי שאכלתם משלו, סבורים אתם שמשלי אכלתם, משל מי שאמר והיה העולם אכלתם:

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורינו ורבינו שליט"א
אידיש 073-2951321 • לשון קודש 073-2951320
עדכוני שיחות: 0534-100024

יו"ר הועדה הרוחנית: הרב יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

נכתב ע"י הרב מאיר רבינוביץ שליט"א

טיב ההלכה

שלא להפסיק בתפילת שמונה עשרה (ב)

א. בכל מקום שאין חשש סכנה אסור לצאת ממקומו עד שיגמור את תפילתו, אם לא שהוא לצורך התפילה (סי' ק"ד ס"ב ומ"ב סק"ז).

ב. ולכתחילה צריך ליזהר שלא יתפלל במקום שאפשר שיבא לידי הפסק באמצע התפילה (כה"ח אות י"ב).

ג. ויש לגעור בחזנים שעוקרין ממקומן ביום הכיפורים כשמגיעין אל ואנחנו כורעים, וכן בסדר עבודה, אלא מעמידין לו שטענדע"ר כנהוג בינו לבין התיבה, ובעבודה מסלקין השטענדע"ר, ועל ידי זה אינו צריך לעקור את רגליו (מ"ב סק"ח).

ד. ובדיעבד אם יצא ממקומו ולא שהה כדי לגמור את כולה, כל זמן שלא הפסיק בדיבור אין לו להתחיל אח"כ מתחילת הברכה לכו"ע, אלא חוזר רק לאותה תיבה שהפסיק בה (ביה"ל ד"ה אבל).

ה. בעת שאומר תחנונים שלאחר התפילה מותר לעקור ממקומו, אם העקירה הוא לצורך מצוה קצת, כגון מה שאנו נוהגין בש"ץ שתיכף אחר חזרת התפילה עוקר רגליו, ויושב לתחנון במקומות שנוהגין לומר תחנון בישיבה, וכן הוא עולה לבימה לקריאת התורה, אף שלא הגיע עדיין להקדיש שעם תתקבל שבו הוא פוסע בו השלוש פסיעות, או כגון מה דאמרינן בגמרא בר"ע שהיה אדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת מרוב כריעות והשתחויות, והיינו בתחנונים שלאחר התפילה, אבל אם הוא שלא לצורך, אסור לאדם לזוז ממקומו עד שיפסע השלוש פסיעות (ס"ב ומ"ב סק"ט).

ו. כתב הע"ת, לאחר שסיים את התפילה קודם שאמר עושה שלום, אין איסור אם עקר רגליו למצוה קצת, כגון שכיבדו אותו לפתיחת ארון הקודש בעת שאומרים אבינו מלכנו, שהעולם חושבים זה קצת למצוה, ומ"מ נראה דיש לומר קודם לכן יהיו לרצון וגו' (מ"ב סק"ט).

ז. ויש לנהוג כשהש"ץ עוזב את העמוד אחר חזרת הש"ץ, ואדם אחר עובר לפני התיבה קודם אשרי ובא לציון, שיפסע השלוש פסיעות אחר השמו"ע כדי שיוכל לצאת ממקומו, דבכה"ג לא יפסע הש"ץ הראשון השלוש פסיעות אחר קדיש תתקבל.

ח. בכל מקום שפוסק, אם שהה כדי לגמור את כולה, חוזר לראש התפילה, ואפילו אם שהה רק בשתיקה בעלמא בלי דיבור, ואפילו היה שהייתו רק בין ברכה לברכה, וה"מ שהיה אונס גמור (ס"ה ומ"ב סק"ג ט"ו).

ט. והא דאמרינן אם שהה כדי לגמור את כולה, בקורא משערינן (ס"ו). כלומר, בהמתפלל משערינן, דאם לפי תפילתו היה ההפסק כדי שיוכל הוא להתפלל מראש התפילה עד סופה, מקרי שהה כדי לגמור את כולה, וכן להיפך, אם לפי תפילתו לא שהה כדי לגמור את כולה, אף ע"ג דלפי תפילת אחרים הוי כדי לגמור את כולה, אינו חוזר לראש, דרק בדידיה משערינן ולא באחרים (ערוה"ש סי"א).

י. אפילו עומד בסוף התפילה משערינן מתחילת התפילה עד סופה (מ"ב סק"ד).

יא. ואם לא חזר לראש התפילה אלא רק למקום שפסק והמשיך וגמר תפילתו, לא עלתה לו תפילה, וצריך לחזור לראש ולהתפלל את כל התפילה, וה"מ שהיה לו אונס גמור, אבל באונס ליסטים וכה"ג בדיעבד יצא (מ"ב סקט"ו).

יב. י"א דאפילו אם פסק בדיבור ושהה כדי לגמור את כולה, אם עבר וגמרה ממקום שפסק ולא חזר לראש אין מחזירין אותו (כה"ח אות כ"ט).

יג. אם שהה כדי לגמור את כולה ולא היה אנוס, חוזר לתחילת הברכה, דאז הוא רק מדרגה אחת למטה מן השוהה כדי לגמור את כולה באונס, שאז צריך לחזור לראש (ביה"ל ד"ה ואם לאו).

יד. היה מתפלל בדרך ובאה בהמה או קרון כנגדו, יטה מן הדרך ולא יפסיק, ור"ל, שאף דהוא סכנתא שלא יבוא הבהמה והקרון עליו, מ"מ כיון דאפשר לו להנצל מזה ע"י שיטה מן הדרך, אסור להפסיק בדיבור לומר לאיש אחר שיכה במקל להבהמה, או לגעור בבעל הקרון שלא יבוא כנגדו (ס"ב ומ"ב סק"ו).

טו. מיהו אם אפשר לרמוז לאחר ביד או בקול לעשות לו תנועה למנוע הבהמה שלא תבא כנגדו, וכן לקרון שלא יבא כנגדו, יעשה, דזה יותר טוב משיטה מן הדרך (כה"ח אות ט"ו).

טיב השולחן

נכתב ע"י הרב אהרן רבינוביץ שליט"א

אמירת העקידה בכל יום

ענייניה וסגולותיה • טעמים לאמירת העקידה

הנה נפסק בשו"ע (או"ח סימן א סעיף ה): 'טוב לומר פרשת העקידה', והיינו שבכל יום ראוי לאומרה. ואכן ישראל קדושים נוהגים לאומרה קודם פרשת הקרבנות, וכפי שנדפס בסידורים.

אמירת העקידה מעוררת זכות אבות

ומן הראוי לשים לב למה שנפסק בטור ובשו"ע הרב (סימן א סעיף ט) שענין האמירה היא כדי לעורר 'זכות אבות'. גם ב'משנה ברורה' (ס"ק יג) הביא שהטעם לאמירתה הוא כדי לעורר זכות אבות.

קבלת עול מלכות שמים ע"י אמירת העקידה

טעם נוסף לאמירתה מביא ב'משנה ברורה', והוא כדי להכניע היצר, וכמו שעשה יצחק כשמסר נפשו בשעת העקידה מתוך הכנעה לרצון ה', וכדי להבין היטב כוונתו צריכים לתת לב להעובדא שיצחק כבר היה בזמן העקידה איש שכוחו במתניו, שהרי בן ל"ז שנה היה, ואברהם כבר היה בן קל"ז שנה, וכבר לא היה בעל כח כבנו הצעיר, וכששמע יצחק שברצונו של אברהם אביו להעלותו לעולה היה ביכולתו להתנגד ולבעוט באביו המבקש להקריבו, אבל מאחר שרבתה אמונתו בבוראו לא התנגד לרצונו ומתוך הכנעה נתן לאביו לעוקדו ולהקריבו. הכנעה זו צריכה להיאמר בכל יום כדי ללמד לכל הדורות עד כמה חייבים גם אנו להכניע את יצרינו כדי לקיים רצון בוראינו.

אמירת העקידה מאיר דרך לעבודה מאהבה

מלבד מה שפרשה זו מעוררת ל'קבלת עול מלכות שמים' שהיא 'עבודה מיראה', מלמדת אותנו פרשה זו גם הדרכה ב'עבודה מאהבה'. דהנה ידועים הם דבריו של הרמב"ן (הובאו ב'קדושת לוי' כמה פעמים) לפרש מאמר הכתוב (שיר השירים ב, ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', שכשמגיע לאדם איזה התעוררת של יראה ואהבה להבורא ברוך הוא אזי תיכף ומיד יראה לעשות לה כלי, היינו שיעשה תיכף איזה מצוה, דהיינו שיתן צדקה או ישב תיכף ללמוד וכדומה, כי ידוע שהתעוררת הבאה אל האדם בפתע פתאום הוא אור הנשפע עליו מלמעלה ונקרא בחינת נשמה, אזי צריך האדם להלבישה בגוף בכדי שיהיה לה חיזוק ובסיס שלא יהיה מוטה חס ושלום כידוע למביני מדע. וזה פירוש הפסוק מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ, כי חפץ הוא מלשון כלי, דהיינו ההתעוררת ההוא שבא אל האדם צריך תיכף ומיד כלי וזהו עד שתחפץ, עד כאן תוכן דבריו.

בעין זה היה ג"כ אצל אברהם אבינו במעמד העקידה, וכדאיתא בספה"ק 'נועם אלימלך' (בסוף פרשתן), שהקשה למה הוצרך אברהם אבינו לישא עמו עצים ממקום מושבו עד מקום העקידה ב'הר המוריה', הרי בקל היה יכול למצוא אילני סרק גם סמוך להר המוריה, ומשם יטול עצים לעקידה, ולחסוך כל טורח המשא משך שלושת ימי ההליכה. ותירץ בזה הלשון: 'מדרך בני אדם כשיעלה על מחשבתם לעשות איזה מצוה אזי תחילת המחשבה הוא בחשק גדול כל אחד לפי מדריגתו. והצדיק גמור אשר יעלה מחשבתו ורצונו לעשות מצוה הוא גם כן לפי גודל צדקתו כן גודל חושקו והשתוקקותו בחמימות והתלהבות אש ה' תבער בו לעשות המצוה בתוכן השלימות. וזה היה כוונת אברהם אבינו עליו השלום כאשר אמר לו השם יתברך קח את בנך כו' והעלהו לעולה. היה מתחיל לבו לבער כגחלת אש ושלהבת. אך אחר המשכה ועכבה שיתמהמה האדם לעשות המצוה ולגומרה במעשה נופל האדם מתשוקתו הגדולה שהיה לו מתחילה בעלותו על מחשבתו. ומזה היה מתירא אברהם שיפול מתשוקתו הגדולה מאש הגדולה הזאת הבוער בלבו. בהתמהמה בדרך שלשה ימים לכן מיד ויבקע עצי עולה כדי שיהיה המעשה מיד גם כן בשלהבת הגדול הזה' עכ"ל. הרי לנו מדבריו שקריאת פרשת העקידה בכוונה בכל יום היא סיבה לחדד זכרונינו גם לדרך העבודה מאהבה.

- כמה סגולות באמירת העקידה -

1. מבטלת מחשבות זרות

בספר 'אמרי פנחס להרה"ק רבי פנחס מקאריץ (שער סדר היום אות סט) מביא שהרה"ק רבי פנחס היה נוהג לומר פרשת העקידה גם בשבת, ותלמידו הרה"ק רבי רפאל הזכיר לפניו פ"א שבסידור האריז"ל מובא שאין לומר פרשת העקידה בשבת, והשיבו הרה"ק רבי פנחס: וכי בשבת אין לך מחשבות?! ומסיים שם שמעובדא זו משמע שפרשת העקידה מועלת למחשבות זרות.

2. מגינה מן הפורענויות

בספר 'סדר היום' הביא בשם הזוהר (תיקוני זוהר לט:) שאין לך דבר שמבטל המוות מבני אדם כאמירת פרשת העקידה. וכתב שלכן 'טוב לישראל להזכיר בגלות בכל יום פרשת העקידה, שתגן עליהם מכל מקרים רעים. ובת קול יוצאת ואומרת: אל תעש לו מאומה' עכ"ל. גם בסידור יעב"ץ כתב ש'אמירת פרשת העקידה בכל יום מבטל המיתה מבני אדם ומגין מכל חלאים רעים ומכפר עוון' עכ"ל.

3. מכפרת עוון

בספר 'ציפורן שמיר' להחיד"א (סימן ב אות יג) כתב: 'סגולת העקידה לכבוש הדין, ולכן יתאמץ בכוונתה, וכתבו ז"ל, דאם שב בתשובה בכוונת העקידה יכופר עוונו'.

טיב החיזוק

חיזוק קצר לפרשת השבוע

הכח שבדוגמה האישית

וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי... וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם (יח, ו-ז)

כאשר הגיעו האורחים אל אברהם אבינו, הוא אמר לשרה למהר ללוש כמות גדולה של בצק בעבורם. לכאורה, כיצד אפשר לדרוש מאחרים להזדרז ולעשות?

התשובה נמצאת בפסוק הבא: **'וְאֶל הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם'**. אברהם אבינו לא עמד מן הצד וחילק הוראות. הוא עצמו היה הראשון שמיהר לעשות בעבור האורחים. חז"ל אומרים, שבזכות שאברהם הגיש את האוכל בעצמו, זכו בני ישראל למן שירד מן השמים על ידי הקב"ה. שואל רבי משה פיינשטיין: והרי את המים נתן על ידי ישמעאל כדי לחנכו למצווה, ואם כן מדוע נענשו ישראל שהמים יגיעו אליהם רק דרך שליח?

ממכאן יסוד גדול: אין חינוך גדול מן הדוגמה האישית. גם כשמחנכים את הילדים למצוות, אין די לומר להם: 'תעשו'. הם צריכים לראות את ההורים רצים בעצמם. רק מי שרץ בעצמו, רשאי לומר לאחרים: **'מַהֲרִי'**.

הדרך הטובה ביותר לחנך אינה לומר 'מהרי' - אלא לרוץ ראשון.

טיב המעשיות

יְרֵא אֱלֹקִים אַתָּה!

פירוש נפלא פירש בזה **הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זצוק"ל**, ומביאו תלמידו **הרה"ק החוזה מלובלין זצוק"ל** בספרו **"דברי אמת"** פרשא דידן. בהקדם דיוק לשון הפסוקים, שמתחילה אמר 'ולא חשכת את בנך יחידך **ממני**', ולבסוף אמר רק 'את בנך יחידך' והשמיט תיבת 'ממני', וצריך ביאור.

וזלה"ט: "הנה העקידה היה נסיון אחד, ועשה אברהם אבינו ע"ה לכבודו יתברך וכבש רחמיו באהבה. אחר כך כשמנעו יתברך לכאורה היה לו ללקחו מן המזבח בשמחה, כיון שיצא ידי שמים. **ואברהם אבינו לא עשה כן לשמוח במה שמנעו מהקרבה בשביל אהבת בנו, אדרבא מאוד היה שמח לשוחטו.** כי אם כמו ששמח לשוחטו למענו יתברך, כן כשציווהו יתברך 'אל תשלח ידך' שמח בעשיית רצונו יתברך להחיותו, **לא היה כלל ענין בנו בליבו, רק מפני שהוא רצונו יתברך להורידו מעל המזבח**, וזה מדרגת אהבה יותר. וזה 'יען אשר עשית את **הדבר הזה**' שלא חשך את בנו יחידו כי אם שעשה רצונו כנ"ל".

ולכן מתחילה נאמר רק 'כי עתה ידעתי כי **ירא אלקים** אתה ולא חשכת את בנך את יחידך **ממני**', היינו שבשליפת המאכלת מנדנה לשוחטו הוכחת רק כי אתה **ירא אלקים** שהיא מידת היראה, ולכן לא חשכת את בנך מחמת **'ממני'** כי ציוויתיך בדבר הזה ויראת ממני.

אבל בפעם שנית מבטיחו המלאך בדבר ה', כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את 'יחידך' - וזה לא משום 'ממני' ויראתך אותי, אלא עתה אחרי שהורדת אותו מן המזבח רק בגלל ציווי השי"ת להורידו, דרחמנא אמר 'אסקיה' ורחמנא אמר 'אחתיה' (רש"י שלהי ד"ה כי עתה ידעתי), בזה הוכחת ששמחה יתרה יש לך באהבת מצות ה' יותר מאהבת בנך, ומזה נודע כי לא חשכת את בנך. ובכך הראית את גודל אהבתך להשי"ת באהבה עצומה רק אליו יתברך ומצוותו, לפיכך 'ברך אברכך וארבה הרבה את זרעך וגו'', **ודברי פי חכם חן.**

* * *

סיפר הגה"ח **רבי אלעזר ביין זצ"ל**, מזקני חשובי חסידי פיאסעצנע - גור, שבשנות בחרותו בפולין של מעלה נתקף במחלה קשה בריאותיו ל"ע, ושלחוהו הרופאים למעיינות עיר המרפא **'קרעמניץ'** שבפולניה. כדרך הרופאים בימים ההם, בטרם עידן ה'אנטיביוטיקה' והרפואות שבימינו, לשלוח את החולים להבראה ומנוחה למעיינות המרפא.

בהיותו בקרעמניץ פגש בו **הרה"ק הצעיר מוהרשד"י מסלונים זצוק"ל הי"ד**, שהגיע אף הוא להתרפא באותם מעיינות. הרבי הקדוש שמח לפגוש בחור חסיד פיקח וירא שמים, וקירבו ושוחח עימו הרבה באהבת תורה ויראת שמים. כידוע היה ליבו של אותו צדיק בוער באש להבת שלהבת, כפי שקיבל מאביו ומזקנו הקדושים זי"ע, ושמח מאוד שמצא לו בחור כלבבו מלא וגדוש בתורה וחסידות צרופה.

באחד הימים לאחר תפילת שחרית קרא לו הרבי, וביקשו להתלוות אליו לטיול היומי לאחר שיאכל את ארוחת הבוקר. שמח הבחור אל ההזמנה, הזדרז מהרה אל בית האכסנייה שלו, סעד פת שחרית כדין, ואץ רץ אל ביתו של הצדיק, שכבר המתין עליו בפתח הבית, ותיכף יצאו שניהם יחדיו בהליכת מרפא בשבילי מעיינותיה של קרעמניץ השקטה.

הרבי הקדוש הפליג בשיחותיו עם הבחור, מעיינות ליבו ומוחו הק' נבעו כמעיין המתגבר, וכך היו מתלהטים יחדיו בפלפולה של תורה, והיו הדברים שמחים כנתינתם מסיני.

מרוב דבקות אש התורה שדבקה בהם לא שמו אל ליבם שהם מתרחקים ממרכזה של העיר, שם היו פזורים האכסניות והמלונות השונים, ושם היו מתהלכים כל התיירים והנופשים, וברצונם להתרחק מקול המולה ורחובה של עיר יצאו אל השבילים המובילים אל מחוץ לעיר קרעמניץ. והנה בהגיעם אל קצה העיר התגלה לפניהם בנין הדור ונאה גדול ורחב ידיים, היה זה מתחם האוניברסיטה של קרעמניץ, שם הגיעו הגויים הצעירים מכל ערי המחוז והגלילות, בהיותו בנין מפואר בנוי ומשוכלל כראוי וכיאות לסטודנטים אקדמאיים מן העשירון העליון...

סביבות המתחם הענק נבנו מדשאות ומזרקות מים, שבילי פאר בתוכבי צמחיית פרחים מלבלבים, ומגרשי ספורט גדולים. - בעודם מתהלכים לפי תומם במשעולי השבילים הסמוכים, הגיחה לפתע למולם קבוצת גויים צעירים, סטודנטים חופשיים שיצאו בדרכם להשתעשע במשחקי הספורט כדרכם הריקנית. וכראותם לנגד עיניהם רבי יהודי בעל צורה והדרת פנים מכובדת, ההליטו לחמוד לו לצון, כדי לשעשע את עצמם מעט...

> **"אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנַּעַר וגו' כִּי עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה, וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ מִמֶּנִּי וכו'. יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידֶךָ"**
> (כב, יב - טז)

הם ניגשו אל הרבי בברכת שלום, ולאחר מכן העמידו פני תם ושאלו, הער רבינער, האם יירד גשם היום? - היה זה יום בהיר חם ויבש, אף לא עננה קטנה נראתה ברקיע, והם שאלו את שאלתם בהתרסה, כאילו היתה זו שאלה המציקה להם מאוד...

פני הרבי הקדוש הרצינו לנוכח שאלתם, ובשרף אש קדשו נענה לעומתם ואמר: אפשר לומר שירד גשם, אך אפשר גם לומר שלא ירד גשם... **אבל אני אומר שיירד גשם חזק וממטרות עוז!** - הנערים הגויים שחקו למשמע תשובתו התקיפה של הרבי, שנאמרה בקול ובהתרגשות, ויצאו להמשך דרכם.

תיכף משעזבוהו אותם גויים פוחזים, תפס הרבי הקדוש בידו של אלעזר והחל למהר ולהאיץ את דרכו בחזרה העירה אל מתחמי האכסניות, באומרו לבחור שעליהם להזדרז בטרם תפרוץ עליהם הסערה!

והנה משרק דרכו רגלי קדשו של הרבי פנימה אל בית האכסניה, נפתחו לפתע ארובות השמים, וגשם חזק ניתך ארצה, כדבר איש האלקים ששערה אחת מדברת קדשו לא נפלה ארצה, וכאשר אמר כן היה, צדיק גוזר והקב"ה מקיים!

כשמוע הרבי את קול הסערה שהחלה בחוץ, הסתובב להביט בממטרים העזים, ואמר בקול לוהט את הפסוק (דברים כח, י) **"וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ"!**

פנה ר' אלעזר אל הרבי הקדוש ושאלו, מדוע נצרך הרבי להיטפל אליהם לשקצים הללו?

התלהב הרבי המהרשד"י וזעק, **וכי אין הם בריותיו של הקב"ה? - גם הם צריכים לדעת שיש בורא לעולם! גם עליהם יש להטיל מורא שמים!**

ויהי המקום לחרדת אלקים!

*

אחד מאנשי ירושלים של מעלה, היה **הרה"ג רבי יוסף שטיינברג זצ"ל**, בילדותו היה יתום מאביו, והתגדל והתחנך בביתו של **מרן הבריסקער רב הגרי"ז זצוק"ל.** - כאשר באותם ימים היו הנערים היתומים עזובים בלא משען ומשענה, וחכמי ירושלים היו פורשים את אחריותם עליהם, לגדלם לתורה ויראת שמים, וכך מצא את עצמו 'יוסל'ה' היתום רבות בביתו של הרב, עד שהיה כאחד מבני הבית.

כשישבו פעם באחת הארוחות, היה זה יום היארצייט של הגאון **בעל 'שאגת אריה' זצוק"ל**, וסיפר שם אחד מבניו של הרב אודות גדולתו ורוממות קדושתו של ה'שאגת אריה', שפעם החל 'פוגרום' בעירו, הגויים האכזריים צמאי הדם פרצו לרחובות היהודים, והחלו בשאגות טרף לחמוס מכל הבא לידם, ולפתע פרצה קבוצה

המשך בעמוד הבא

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשרחו רמערכת ע"י הקוראים

'טעות מושלמת'

כשעליתי לארץ הקודש, תרתי אחר מקור פרנסה.

תחום ההתמחות שלי הוא בתחום ההנדסה, וכעולה חדש התקשיתי למצוא עבודה עם הכנסה מכובדת.

באחד האירועים שהשתתפתי בהם, פגשתי בעלים של חברה גדולה שבדיוק חיפש עובד בכיר בתחום עם שכר חודשי נאה.

הצעתי את עצמי, והוא אמר שמחפש זמן רב עובד והוא משלם הרבה מעל לממוצע בשוק, אבל יש לו תנאי קבלה אחת ויחידה והוא לפתור תרגיל מסובך בהנדסה.

"אם הצלחת לפתור את התרגיל, התקבלת לעבודה!!!"

הסכמתי בשמחה והוא נתן לי את התרגיל.

עבדתי על התרגיל שהוא בעצמו הכין ושלחתי לו את הפתרון.

כעבור שלושה ימים קבלתי שיחה שהתקבלתי וכבר מיום ראשון הקרוב עלי להתחיל לעבוד.

לשמחתי התחלתי לעבוד והמשרה הייתה למעלה מכל הציפיות שלי וגם הבוס שמח בי מאוד.

כעבור תקופה חזרתי שוב על התרגיל קבלה וגיליתי שם שטעיתי בתהליך והפתרון לא נכון.

אחרי שבדקתי את עצמי כמה פעמים ניגשתי לבוס ושאלתי אותו על סמך מה קיבל אותי , הרי הפתרון לא נכון?!

הוא השיב שרבים וטובים ניסו להתקבל, אבל כולם טעו ורק אני היחיד שפתרתי את התרגיל המסובך הזה.

הראיתי לו היכן הטעות, ואז הוא בדק אצלו בדף והתברר ששנינו טעינו בדיוק באותו נקודה באמצע התרגיל ולכן הגענו לאותו פתרון מוטעה.

עתה התברר שהקב"ה שמר לי את התפקיד הזה וגרם לטעות המדויקת הזו כדי שאתקבל למשרה הנחשקת שרבים וטובים חלמו לקבל.

בתודה לה' !!!

[illegible]

• • •

המעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

גדולה של 'לסטים מזויינים' אל תוך ביתו של הרב, כדי להרוג ולשדוד הכל כדרכם, ה' ישמרנו מהם ומהמונם.

אותה שעה יושב היה ה'שאגת אריה' בחדרו פנימה עטור ומעוטף בטלית ותפילין, וכולו שקוע בשרעפי קודש בעומק תורתו הקדושה. מתחילה לא שם לב כלל לכל המתרחש בהיותו 'שקוע' כל כולו בהגיונה של תורה, אך משפרצו הבריונים אל תוך חדרו בקול רעש גדול, הרים הרב את עיניו הקדושות לראות במי המדובר, ומה קול הרעש והבלגן המתחולל סביבו. - וכראותו לפניו את אותם גויים רוצחים, הסיר לפתע את הטלית מעל ראשו, והתגלו התפילין שבראשו!

תיכף ומיד כשראו אותם גויים את התפילין הקדושות שעל ראשו נתפסו בפחד גדול ובהלה, הם עזבו את הכל והחלו לנוס על נפשם, כשכל חבריהם הגויים מצטרפים עימהם בפחד ומורא גדול, ועל אתר עזבו את העיר בחרדתם וברחו הרחק כמטחווי קשה, כל עוד נשמתם בם. - וכך הציל הרב הקדוש את כל בני העיר מן הפוגרום הקשה.

כששמע הבריסקער רב את הסיפור מפי בנו, נענה ואמר, זה הרי גמרא מפורשת (ברכות ו.): "**וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ**, תניא רבי אליעזר הגדול אומר, **אלו תפילין שבראש**"!

נענה רבי יוסף שטיינברג ושאל, ואולי ברחו אותם הגויים מחמת שראו את הפנים הקדושות והמפחידות של ה'שאגת אריה'?

גער בו הרב מבריסק ואמר, לא, לא, התפילין בעצמם הם שהפחידו אותם! לא צריך לשנות מן הפשטות שבגמרא שהתפילין מצד עצמם מפחידות, לא מראה הפנים של הרב ולא מראה ראשו הקדוש, כי אם התפילין שבראש בלבד עליהם העיד הכתוב: "**ויראו ממך**".

ולמדנו אגב אורחא, מלבד עצם מידת יראת שמים ופחד אלקים שיש בכוח התפילין הקדושות להטיל אפילו על גוי לסטים מזוין! - גם דרכי האמונה הפשוטה בדברי רבותינו ז"ל, שכָּל דִּבְרֵיהֶם בְּגַחֲלֵי אֵשׁ! (אבות פ"ב שלחי מ"ו).

*

הרה"ק **רבי דוד מלעלוב זצוק"ל**, איחר פעם להגיע אל בית המדרש, קהל החסידים והתלמידים המתינו זמן רב והצדיק עדיין בושש ולא בא.

לאחר המתנה ארוכה החלו המשמשים והתלמידים המקורבים לדאוג, מדוע מתאחר הרבי? שמא קרה לו משהו, או אולי זקוק הוא לעזרה?

יצאו אפוא כמה תלמידים מסורים מהרה והתפזרו ברחבי העיירה בחיפושים קדחתניים אחר הרב שנאבד פתאום.

והנה בהגיעם אל קצה העיירה מצאו את הרבי הקדוש כשהוא עומד על יד אחת השדות ומסתכל חזק פנימה, עד מהרה ניגשו הגבאים אל הרבי ושאלוהו מדוע מתאחר הוא בדרכו, ועל מה מביט הוא כאן בתוך השדה?

ענה להם הרבי, למדתי כאן '**יראת שמים**'!

כשהסתכלו התלמידים אל תוך אותה חצר, ראו איש יהודי פשוט חקלאי עובד אדמה, שעושה את מלאכתו הקשה בשדה, ומן הצד יושב לו אביו הזקן כבן תשעים שנה! והנה ניגש הבן הצעיר אל אביו הזקן כשהמעדר בידו וביקשו לקום ולסייע בעבודות הרבות, כשהוא מגיש לו את המעדר לעבודה!

אולם האב סירב לקחת את המעדר, ולא נענה לבקשותיו של בנו, באומרו שהוא כבר זקן... ואין לו כוח לעבוד!

הצעירצ'יק הנמרץ לא קיבל את תירוצי אביו, והמשיך לגעור בו, יש לך כוח! אם רק תרצה תיווכח שכוחותיך במותניך! צא לעבוד! - אך כל צעקותיו ללא הועיל, האב נטוע במקומו ולא רוצה לנקוף אצבע ולסייע במלאכה הקשה.

לפתע התקרב הבן אל אביו בכעס עצור, כשהוא מנופף לפניו עם המעדר שבידו, וצעק לעברו: **אילולי שהייתי מפחד מהשם יתברך, הייתי הורג אותך כאן ועכשיו! אם לא היראה והפחד שיש לו מן העבירה, כבר היית שולח יד בנפשך!** רחמנא ליצלן.

ראו נא, אמר הרבי ר' דוד לחסידיו, עד היכן מגעת 'יראת שמים', שאפילו איכר פשוט וגס רוח, שמוכן להרוג את אביו בכעסו, נעצר ונבלם מחמת היראה והפחד מהשם יתברך שנפל עליו!

*

מעשה באיש נכבד, ששימש כר"ם באחת הישיבות הנכבדות, וביום מן הימים נקלע לפניו ניסיון קשה, ומרוב אש תבערת הייצר הרע הבוער בקרבו לא עמד בניסיונו ונכשל בעבירה הקשה, רחמנא ליצלן, אשר הפילה אותו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. עד מהרה הוא 'נתפס' ונידון לעונש קשה, וכשהתפרסם הדבר אבד את כל מעמדו הר"ם, ויצא מכל אותו עסק ביש בביזיונות קשים ומרים.

הדבר היה לפלא גדול ולחידה סתומה, בהיותו אדם נכבד ומקובל בציבור כתלמיד חכם שתורה וגדולה גם יחד בידו, וכיצד נפל בעבורה חמורה כזו?

באותם ימים שאל אחד ממקורביו של **הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל** מלפניו, כיצד יתכן כזאת, שאף לו יהא שאין תוכו כברו, הרי אדם זה מספיק חכם להבין שאם רק יתגלו מעשיו ויתפרסמו עתיד הוא לשלם על כך מחיר יקר עד מאוד. ובחשבון פשוט ביותר יודע ומבין בוודאי את העונשים הקשים הצפויים על כך הן בזה והן בבא, ושאם יתפסוהו השלטונות ויתפרסם הדבר הוא יתדרדר בכך לתחתית השפלות! - כיצד לא חשב על כל זאת, ולא נזהר להתרחק ולברוח מאותה עבירה? אתמהא!

נענה אותו צדיק ואמר, דע לך היטב את מה שלימדו אותנו רבותינו הקדושים, שיכול להיות החכם הגדול ביותר, בשעת הניסיון אין עומד לאדם כי אם '**יראת שמים**' בלבד!

החכם הגדול, חכם היה וחכם יהיה! וחכמתו רק תוסיף יגון על יגונו! כי בעת שמנסים את האדם מן השמים באותה השעה נוטלים ממנו את תורתו ואת חכמתו, ולפי שעה הוא אכן נהפך כמו טיפש, פשוטו כמשמעו! כאשר העידו בנו חז"ל (סוטה ג.) '**אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסו בו רוח שטות**', ואותה רוח שטות הנכנסת בו מתיישבת בו במקום חכמתו, ואין שום כוח שעומד בפניו כי אם '**יראת שמים**' בלבד, מאשר הרגיל את עצמו בפחד השם יתברך ומהדר גאונו, להיזהר ולהישמר ולהתיירא מן החטא! - רק במצב כזה הוא אכן נקרא '**ניסיון**', שכן אם לא היו נוטלים ממנו את מדרגותיו אין בכך שום ניסיון לעמוד איתן על עומדו כפי שמשיג ומבין היטב.

לפיכך בעת הניסיון ניטלים כל ההשגות וכל המדרגות, ואף החכמה וההיגיון הפשוט אין בכוחם למנוע את האדם מן העבירה, כי אם יראת שמים בלבד.

ועל כך מעיד הכתוב להדיא בפרשתנו (בראשית כ, יא): "**רַק אֵין יִרְאַת אֱלֹקִים בַּמָּקוֹם הַזֶּה וַהֲרָגוּנִי**"!

לפיכך יש לחנך ולהתחנך לירא שמים טהורה, וכד"א (תהלים קיא, י) "**רֵאשִׁית חָכְמָה יִרְאַת ה' שֵׂכֶל טוֹב לְכָל עֹשֵׂיהֶם**".

*

סיפר לי שכני היקר **הרה"ג רבי שמואל צ'צ'יק שליט"א**, שפעם התלווה עם אביו **הגאון רבי זאב [וועלוויל] צ'צ'יק זצ"ל**, אל רבו מרן **הרב מבריסק זצוק"ל**, וכשהציג לפני רבו את בנו ביקש שיברכהו הרב **שיגדל בתורה ובירא שמים**.

התחייך הרב והשיב לו בחכמה, ברכת גדולתו בתורה הלא היא מיתלא תלי וקאי בשקידת תלמודו, ובמידה מסוימת תלויה גם בך... שתלמד עימו היטב! ואילו ברכת היראה שיזכה הנער ליראת שמים, הלא היא תלויה בזוגתך הרבנית, ככל שהיא תרבה בתחינותיה ותפילותיה ותשפוך לב כמים שיזכה בנה להתהלך בדרכי תורה ויראה, כן יגדל הבן ויזכה ליראת שמים כראוי!

*

סיפר לי **מחותני הרה"ג רבי יצחק דוד ברטשטיין זצ"ל**, שבילדותו למד כתלמיד מן המנין אצל **כ"ק אאמו"ר זצוק"ל בעל "מעדני השלחן"**, ומעולם לא נצרך אבי לגעור בתלמידים, אלא כשראה אצל אחד מתלמידיו הנהגה שאינה ראויה, היה נתקף בפחד גדול, ומנענע חזק בראשו, בזעקת ליבו: **אוי! אוי!**

תגובה זו הועילה להם לתלמידים הרבה יותר מכמה וכמה גערות ושיחות מוסר. כמ"ש בפ"ק **דברכות** (ז.) "טובה מרדות אחת בלבו של אדם יותר ממאה מלקיות, שנאמר (משלי יז, י) 'תחת גערה במבין, מהכות כסיל מאה'".

כמובן מידה זו לא תועיל רק כשהיא נובעת מירא שמים שלמה וטהורה, ולא כהצגה חיצונית... התלמידים חשים ומרגישים היטב אם הזעזוע שמביע המלמד הוא כנה או מעושה... ואין ספק שכשהמלמד מלא ביראת שמים, משפיע הדבר ומקרין מאוד על תלמידיו, שכן 'מאן דנפח מדיליה נפח' (ספר הקנה בראשית ח, עג), **ובכך נזכה לגדל ולחנך את בנינו לתורה ולירא שמים, אמן ואמן.**

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מהגה"צ **רבי גמליאל הכהן רבינוביץ** שליט"א
0733-22-76-09 מחקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגורך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173